

I

(Akty, jejichž zveřejnění je povinné)

NAŘÍZENÍ EVROPSKÉHO PARLAMENTU A RADY (ES) č. 1107/2006

ze dne 5. července 2006

**o právech osob se zdravotním postižením a osob s omezenou schopností pohybu a orientace
v letecké dopravě**

(Text s významem pro EHP)

EVROPSKÝ PARLAMENT A RADA EVROPSKÉ UNIE,

s ohledem na Smlouvu o založení Evropského společenství, a zejména na čl. 80 odst. 2 této smlouvy,

s ohledem na návrh Komise,

s ohledem na stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru ⁽¹⁾

po konzultaci s Výborem regionů,

v souladu s postupem stanoveným v článku 251 Smlouvy ⁽²⁾,

vzhledem k těmto důvodům:

- (1) Jednotný trh leteckých služeb by měl být ku prospěchu všem občanům. Proto by osoby se zdravotním postižením a osoby s omezenou schopností pohybu a orientace způsobenou postižením, věkem nebo jiným faktorem měly mít možnost využívat letecké dopravy způsobem srovnatelným s ostatními občany. Osoby se zdravotním postižením a osoby s omezenou schopností pohybu a orientace mají stejně jako všichni ostatní občané právo na volný pohyb, svobodu volby a nediskriminační zacházení. To se rovněž vztahuje na leteckou dopravu.
- (2) Osoby se zdravotním postižením a osoby s omezenou schopností pohybu a orientace by proto měly mít přístup k přepravě a ta by jim neměla být upírána z důvodu jejich zdravotního postižení nebo omezené schopnosti pohybu a orientace, vyjma zákonem stanovených případů odůvodněných bezpečností. Před přijetím rezervace pro osoby se zdravotním postižením nebo osoby s omezenou schopností pohybu a orientace by měli letečtí dopravci, jejich zástupci a provozovatelé souborných služeb pro cesty, pobyty a zájezdy vyvinout veškeré rozumné úsilí o prověření, zda existuje důvod, který by z bezpečnostního hlediska bránil přijetí těchto osob na dotyčné lety.

- (3) Toto nařízení by se nemělo dotýkat jiných práv cestujících stanovených právními předpisy Společenství a zejména směrnicí Rady 90/314/EHS ze dne 13. června 1990 o souborných službách pro cesty, pobyty a zájezdy ⁽³⁾ a nařízením Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 261/2004 ze dne 11. února 2004, kterým se stanoví společná pravidla náhrad a pomoci cestujícím v letecké dopravě v případě odepření nástupu na palubu, zrušení nebo významného zpoždění letů ⁽⁴⁾. Pokud by v důsledku této události vzniklo stejné právo na náhradu nebo změnu rezervace na základě některého z těchto právních předpisů i na základě tohoto nařízení, měla by být dotyčná osoba oprávněna uplatnit toto právo pouze jednou, a to podle svého uvážení.
- (4) Aby měly osoby se zdravotním postižením a osoby s omezenou schopností pohybu a orientace možnost využívat letecké dopravy způsobem srovnatelným s ostatními občany, měla by jim být prostřednictvím nezbytného personálu a vybavení poskytována na letištích a na palubách letadel pomoc, která odpovídá jejich zvláštním potřebám. V zájmu sociálního začlenění by jim tato pomoc měla být poskytována bez dodatečných poplatků.
- (5) Pomoc poskytovaná na letištích, která se nacházejí na území členského státu, na které se vztahuje Smlouva, by měla mimo jiné umožnit osobám se zdravotním postižením a osobám s omezenou schopností pohybu a orientace dostat se z určeného místa příjezdu na letiště do letadla a z letadla na určené místo odjezdu z letiště, včetně nástupu a výstupu. Tato místa by měla být určena alespoň u hlavních vchodů do budov terminálů, u přepážek pro odbavení, na stanicích vlaku, vozidel pro lehké kolejové systémy, metra a autobusu, na stanovištích taxi a jiných výstupních místech a na letištních parkovištích. Pomoc by měla být organizována tak, aby se zabránilo přerušení a zpoždění a zároveň aby byl zajištěn vysoký a rovnocenný standard po celém Společenství a co nejlépe se využívalo zdrojů, ať se jedná o jakékoliv letiště, nebo leteckého dopravce.

⁽¹⁾ Úř. věst. C 24, 31.1.2006, s. 12.

⁽²⁾ Stanovisko Evropského parlamentu ze dne 15. prosince 2005 (dosud nezveřejněné v Úředním věstníku) a rozhodnutí Rady ze dne 9. června 2006.

⁽³⁾ Úř. věst. L 158, 23.6.1990, s. 59.

⁽⁴⁾ Úř. věst. L 46, 17.2.2004, s. 1.

- (6) Má-li být dosaženo těchto cílů, je třeba, aby za zajištění vysoce kvalitní pomoci na letištích byl odpovědný ústřední orgán. Vzhledem k tomu, že řídicí orgány letišť hrají ústřední úlohu v zabezpečování služeb na svých letištích, tato celková odpovědnost by měla být svěřena jim.
- (7) Řídicí orgány letišť mohou samy poskytovat pomoc osobám se zdravotním postižením a osobám s omezenou schopností pohybu a orientace. Vzhledem k příznivé úloze, kterou v minulosti sehráli někteří provozovatelé a letečtí dopravci, mohou jinak řídicí orgány uzavřít smlouvu o poskytování této pomoci s třetí stranou, aniž je dotčeno uplatňování příslušných pravidel práva Společenství, včetně pravidel pro veřejné zakázky.
- (8) Pomoc by měla být financována tak, aby se břemeno rozložilo spravedlivě na všechny cestující, kteří používají letiště, a aby osoby se zdravotním postižením a osoby s omezenou schopností pohybu a orientace nebyly od letecké dopravy odrazovány. Poplatek vybíraný od každého leteckého dopravce, který letiště používá, poměrně podle počtu cestujících, které přepraví na letiště nebo z něj, se zdá být nejúčinnější cestou financování.
- (9) Poplatky vybírané od leteckého dopravce by měly být stanovovány a uplatňovány zcela transparentně, zejména v zájmu zajištění toho, aby byly přiměřené pomoci poskytované osobám se zdravotním postižením a osobám s omezenou schopností pohybu a orientace a aby tyto poplatky nesloužily k financování jiných aktivit řídicího orgánu než těch, které souvisí s poskytováním této pomoci. Není-li to v rozporu s tímto nařízením, měla by se tedy použít směrnice Rady 96/67/ES ze dne 15. října 1996 o přístupu na trh odbavovacích služeb na letištích Společenství⁽¹⁾, a zejména ustanovení o oddělení účtů.
- (10) Při organizaci poskytování pomoci osobám se zdravotním postižením a osobám s omezenou schopností pohybu a orientace a při odborné přípravě svých pracovníků by letiště a letečtí dopravci měli zohlednit Dokument 30 Evropské konference civilního letectví (dále jen „ECAC“), část I oddíl 5 a jeho související přílohy, a zejména Kodex správného chování při pozemním odbavování osob s omezenou schopností pohybu a orientace uvedený v příloze J uvedeného dokumentu, ve znění platném v době přijetí tohoto nařízení.
- (11) Při rozhodování o podobě nových letišť a terminálů a v rámci zásadních modernizací by řídicí orgány letišť, je-li to možné, měly zohlednit potřeby osob se zdravotním postižením a osob s omezenou schopností pohybu a orientace. Podobně by letečtí dopravci, je-li to možné, měli zohlednit tyto potřeby při rozhodování o úpravě nových a modernizovaných letadel.
- (12) Směrnice Evropského parlamentu a Rady 95/46/ES ze dne 24. října 1995 o ochraně fyzických osob v souvislosti se zpracováním osobních údajů a o volném pohybu těchto údajů⁽²⁾ by se měla přísně dodržovat, aby bylo zaručeno soukromí osob se zdravotním postižením a osob s omezenou schopností pohybu a orientace a aby bylo zajištěno, že požadované informace slouží pouze ke splnění povinnosti pomoci podle tohoto nařízení a že nebudou použity proti cestujícím, kteří danou službu vyhledají.
- (13) Veškeré důležité informace poskytované cestujícím v letecké dopravě by měly být poskytovány alternativními způsoby, které jsou přístupné osobám se zdravotním postižením a osobám s omezenou schopností pohybu a orientace, a měly by být přinejmenším ve stejných jazycích jako informace poskytované ostatním cestujícím.
- (14) V případě, že během manipulace na letišti nebo během přepravy na palubě letadla dojde ke ztrátě nebo poškození invalidních vozíků nebo jiného vybavení pro mobilitu a pomocného vybavení, měla by cestujícímu, jemuž vybavení patří, příslušet náhrada škody v souladu s předpisy mezinárodního práva, práva Společenství a vnitrostátního práva.
- (15) Členské státy by měly zajistit a kontrolovat soulad s tímto nařízením a určit vhodný subjekt k provádění těchto kontrolních úkolů. Tato kontrola se nedotýká práva osob se zdravotním postižením a osob s omezenou schopností pohybu a orientace obrátit se na soud v souladu s vnitrostátními právními předpisy.
- (16) Je důležité, aby osoba se zdravotním postižením nebo osoba s omezenou schopností pohybu a orientace, která má za to, že toto nařízení bylo porušeno, mohla na tuto skutečnost upozornit řídicí orgán letiště nebo případně dotyčného leteckého dopravce. Pokud osoba se zdravotním postižením nebo osoba s omezenou schopností pohybu a orientace nedosáhne tímto způsobem nápravy, měla by mít možnost podat stížnost subjektu nebo subjektům určeným k tomuto účelu dotyčným členským státem.
- (17) Stížnosti týkající se pomoci poskytované na letišti by měly být podávány subjektu nebo subjektům, které k prosazování tohoto nařízení určil členský stát, na jehož území se letiště nachází. Stížnosti týkající se pomoci poskytované leteckým dopravcem by měly být podávány subjektu nebo subjektům, které k prosazování tohoto nařízení určil členský stát, který dotyčnému leteckému dopravci vydal provozní licenci.

(1) Úř. věst. L 272, 25.10.1996, s. 36. Směrnice ve znění nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1882/2003 (Úř. věst. L 284, 31.10.2003, s. 1).

(2) Úř. věst. L 281, 23.11.1995, s. 31. Směrnice ve znění nařízení (ES) č. 1882/2003.

- (18) Členské státy by měly stanovit sankce za porušení tohoto nařízení a zabezpečit, aby byly tyto sankce používány. Sankce, které by mohly zahrnovat uložení povinnosti nahradit škodu dotyčné osobě, by měly být účinné, přiměřené a odrazující.
- (19) Jelikož cílů tohoto nařízení, totiž zajištění vysokých a rovnocenných úrovní ochrany a pomoci ve všech členských státech a zabezpečení toho, aby hospodářské subjekty podnikaly podle harmonizovaných podmínek na jednotném trhu, nemůže být dosaženo uspokojivě na úrovni členských států, a proto jich z důvodu rozsahu a účinků této akce může být lépe dosaženo na úrovni Společenství, může Společenství přijmout opatření v souladu se zásadou subsidiarity stanovenou v článku 5 Smlouvy. V souladu se zásadou proporcionality stanovenou v uvedeném článku nepřekračuje toto nařízení rámec toho, co je nezbytné k dosažení těchto cílů.
- (20) Toto nařízení dodržuje základní práva a ctí zásady uznané zejména Listinou základních práv Evropské unie.
- (21) Dne 2. prosince 1987 byla v Londýně společným prohlášením ministrů zahraničních věcí Španělského království a Spojeného království Velké Británie a Severního Irsku dohodnuta opatření pro užší spolupráci při využívání letiště Gibraltar. Tato opatření však dosud nevstoupila v platnost,

PŘIJALY TOTO NAŘÍZENÍ:

Článek 1

Účel a oblast působnosti

1. Toto nařízení stanoví pravidla pro ochranu a poskytování pomoci osobám se zdravotním postižením a osobám s omezenou schopností pohybu a orientace v letecké dopravě, aby se zabránilo jejich diskriminaci a bylo zajištěno, že se jim dostane pomoci.
2. Toto nařízení se použije na osoby se zdravotním postižením a osoby s omezenou schopností pohybu a orientace, které používají nebo mají v úmyslu použít služby obchodní letecké dopravy pro cestující, při odletu z letiště, tranzitu přes letiště nebo přiletu na letiště, pokud se toto letiště nachází na území členského státu, na které se vztahuje Smlouva.
3. Články 3, 4 a 10 se rovněž použijí na cestující, kteří cestují z letiště nacházejícího se ve třetí zemi na letiště nacházející se na území členského státu, na které se vztahuje Smlouva, pokud je provozující letecký dopravce leteckým dopravcem Společenství.
4. Tímto nařízením nejsou dotčena práva cestujících stanovená směrnicí 90/314/EHS a nařízením (ES) č. 261/2004.

5. V případě rozporu mezi ustanoveními tohoto nařízení s ustanoveními směrnice 96/67/ES se použije toto nařízení.

6. Toto nařízení se použije pro letiště Gibraltar, aniž jsou dotčeny právní postoje Španělského království a Spojeného království ve sporech o suverenitu nad územím, kde se letiště nachází.

7. Použitelnost tohoto nařízení pro letiště Gibraltar se pozastavuje, dokud nebude zaveden režim stanovený ve společném prohlášení ministrů zahraničních věcí Španělského království a Spojeného království Velké Británie a Severního Irsku ze dne 2. prosince 1987. Vlády Španělského království a Spojeného království budou Radu o tomto datu informovat.

Článek 2

Definice

Pro účely tohoto nařízení se rozumí:

- a) „osobou se zdravotním postižením“ nebo „osobou s omezenou schopností pohybu a orientace“ osoba, jejíž pohyblivost je při použití dopravního prostředku snížena v důsledku jakéhokoli tělesného postižení (smyslového nebo pohybového, trvalého nebo dočasného), mentálního postižení nebo nezpůsobilosti nebo jakékoli jiné příčiny zdravotního postižení nebo věku a jejíž stav vyžaduje, aby jejím potřebám byla věnována odpovídající pozornost a byly jim přizpůsobeny služby, které jsou poskytované všem cestujícím;
- b) „leteckým dopravcem“ podnik letecké dopravy s platnou provozní licencí;
- c) „provozujícím leteckým dopravcem“ letecký dopravce, který provádí nebo zamýšlí provést let podle smlouvy s cestujícím nebo jménem jiné právnické nebo fyzické osoby, která uzavřela smlouvu s tímto cestujícím;
- d) „leteckým dopravcem Společenství“ letecký dopravce s platnou provozní licencí vydanou členským státem v souladu s nařízením Rady (EHS) č. 2407/92 ze dne 23. července 1992 o vydávání licencí leteckým dopravcům ⁽¹⁾;
- e) „provozovatelem souborných služeb pro cesty, pobyty a zájezdy“, s výjimkou leteckého dopravce, organizátor nebo prodejce ve smyslu čl. 2 odst. 2 a 3 směrnice 90/314/EHS;
- f) „řídícím orgánem letiště“ nebo „řídícím orgánem“ orgán, který má podle vnitrostátních právních předpisů zejména za úkol správu a řízení letištní infrastruktury a koordinaci a kontrolu činností různých dopravců přítomných na letišti nebo daného letištního systému;

⁽¹⁾ Úř. věst. L 240, 24.8.1992, s. 1.

- g) „uživatelé letiště“ fyzická nebo právnická osoba odpovědná za leteckou přepravu cestujících z daného letiště nebo do daného letiště;
- h) „výborem uživatelů letiště“ výbor složený ze zástupců uživatelů letiště nebo organizací, které je zastupují;
- i) „rezervaci“ skutečnost, že cestující má letenku nebo jiný důkaz, který udává, že rezervace byla leteckým dopravcem nebo provozovatelem souborných služeb pro cesty, pobyty a zájezdy přijata a evidována;
- j) „letištěm“ plocha speciálně upravená pro přistávání, vzlety a pozemní pohyby letadel, včetně pomocných zařízení potřebných pro tyto operace, které vyžaduje letecká doprava a služby, a včetně zařízení potřebných pro zajištění služeb obchodní letecké dopravy;
- k) „letištěním parkovištěm“ parkoviště v areálu letiště nebo pod přímou kontrolou řídicího orgánu letiště, jež přímo slouží cestujícím využívajícím toto letiště;
- l) „obchodní leteckou dopravou pro cestující“ služba letecké přepravy cestujících zajišťovaná leteckým dopravcem na pravidelných nebo nepravidelných letech a nabízená veřejnosti za úhradu, ať už samostatně, nebo jako část souboru služeb.

Článek 3

Zákaz odmítnout přepravu

Letecký dopravce, jeho zástupce nebo provozovatel souborných služeb pro cesty, pobyty a zájezdy nesmí z důvodu zdravotního postižení nebo omezené schopnosti pohybu a orientace odmítnout:

- a) rezervaci pro let z letiště nebo na letiště, na které se vztahuje toto nařízení;
- b) přijmout na palubu osobu se zdravotním postižením nebo osobu s omezenou schopností pohybu a orientace na tomto letišti, jestliže dotyčná osoba má platnou letenku a rezervaci.

Článek 4

Výjimky, zvláštní podmínky a informace

1. Bez ohledu na článek 3 smí letecký dopravce, jeho zástupce nebo provozovatel souborných služeb pro cesty, pobyty a zájezdy odmítnout na základě zdravotního postižení nebo omezené schopnosti pohybu a orientace rezervaci nebo přijmout na palubu osobu se zdravotním postižením nebo osobu s omezenou schopností pohybu a orientace:

- a) aby dodržel platné bezpečnostní požadavky, které stanoví mezinárodní právní předpisy, právní předpisy Společenství nebo vnitrostátní právní předpisy, nebo aby dodržel bezpečnostní požadavky stanovené orgánem, jenž vydal dotyčnému leteckému dopravci osvědčení provozovatele letecké dopravy;

- b) pokud velikost letadla nebo jeho dveří nástup na palubu nebo přepravu této osoby se zdravotním postižením nebo osoby s omezenou schopností pohybu a orientace reálně neumožňuje.

V případě odmítnutí rezervace z důvodů uvedených pod písmeny a) nebo b) prvního pododstavce vynaloží letecký dopravce, jeho zástupce nebo provozovatel souborných služeb pro cesty, pobyty a zájezdy přiměřené úsilí, aby navrhl dotyčné osobě přijatelnou alternativu.

Osobě se zdravotním postižením nebo osobě s omezenou schopností pohybu a orientace, které byl odepřen nástup na palubu na základě jejího zdravotního postižení nebo omezené schopnosti pohybu a orientace, a osobě, která tuto osobu doprovází podle odstavce 2 tohoto článku, musí být nabídnuto právo na proplacení výdajů nebo přesměrování podle článku 8 nařízení (ES) č. 261/2004. Právo na volbu mezi zpátečním letem nebo přesměrováním je podmíněno splněním všech bezpečnostních požadavků.

2. Za stejných podmínek, které jsou uvedeny v odst. 1 prvním pododstavci písm. a), smí letecký dopravce, jeho zástupce nebo provozovatel souborných služeb pro cesty, pobyty a zájezdy požadovat, aby osoba se zdravotním postižením nebo osoba s omezenou schopností pohybu a orientace byla doprovázena další osobou, která je schopna jí poskytnout potřebnou pomoc.

3. Letecký dopravce nebo jeho zástupce zpřístupní veřejnosti v dostupných formách a přinejmenším v těch jazycích, v nichž jsou informace dostupné ostatním cestujícím, bezpečnostní pravidla, která se vztahují na přepravu osob se zdravotním postižením a osob s omezenou schopností pohybu a orientace, jakož i jakákoli omezení jejich přepravy nebo přepravy jejich vybavení pro mobilitu z důvodu velikosti letadla. Provozovatel souborných služeb pro cesty, pobyty a zájezdy zpřístupní ta bezpečnostní pravidla a omezení, která se vztahují na lety v rámci souborných služeb pro cesty, pobyty a zájezdy, které organizuje, prodává nebo nabízí k prodeji.

4. Pokud letecký dopravce, jeho zástupce nebo provozovatel souborných služeb pro cesty, pobyty a zájezdy využije výjimky uvedené v odstavci 1 nebo 2, okamžitě informuje dotyčnou osobu se zdravotním postižením nebo osobu s omezenou schopností pohybu a orientace o důvodech, které ho k tomu vedly. Na požádání informuje letecký dopravce, jeho zástupce nebo provozovatel souborných služeb pro cesty, pobyty a zájezdy dotyčnou osobu se zdravotním postižením nebo osobu s omezenou schopností pohybu a orientace o těchto důvodech písemně, a to do pěti pracovních dnů od data žádosti.

Článek 5

Určení míst příjezdu a odjezdu

1. Ve spolupráci s uživateli letiště, a to prostřednictvím výboru uživatelů letiště, je-li ustaven, a ve spolupráci s příslušnými organizacemi zastupujícími osoby se zdravotním postižením a osoby s omezenou schopností pohybu a orientace určí řídicí orgán letiště s ohledem na místní podmínky místa příjezdu a odjezdu v areálu letiště nebo na místě, nad nímž má řídicí orgán přímou kontrolu, a to jak uvnitř budov terminálů, tak

i mimo ně, na kterých mohou osoby se zdravotním postižením nebo osoby s omezenou schopností pohybu a orientace snadno oznámit svůj příjezd na letiště a vyžádat si pomoc.

2. Místa příjezdu a odjezdu uvedená v odstavci 1 musí být jasně označena a musí na nich být v dostupných formách k dispozici základní informace o letišti.

Článek 6

Předávání informací

1. Letečtí dopravci, jejich zástupci a provozovatelé souborných služeb pro cesty, pobyty a zájezdy přijmou na všech svých prodejních místech na území členského státu, na které se vztahuje Smlouva, včetně prodeje po telefonu a přes internet, veškerá opatření, která jsou nezbytná k přijetí oznámení o potřebě pomoci od osob se zdravotním postižením nebo osob s omezenou schopností pohybu a orientace.

2. Pokud letecký dopravce, jeho zástupce nebo provozovatel souborných služeb pro cesty, pobyty a zájezdy obdrží oznámení o potřebě pomoci do 48 hodin před zveřejněným časem odletu, předá dotýcnou informaci alespoň 36 hodin před zveřejněným časem odletu:

- a) řídicímu orgánu letiště odletu, přiletu a tranzitu a
- b) provozujícímu leteckému dopravci, pokud rezervace nebyla uskutečněna prostřednictvím tohoto dopravce, a pokud provozující letecký dopravce není v okamžiku oznámení znám, předá se mu informace, jakmile to bude možné.

3. Ve všech ostatních případech, než jsou případy uvedené v odstavci 2, předá letecký dopravce, jeho zástupce nebo provozovatel souborných služeb pro cesty, pobyty a zájezdy dotýcnou informaci co nejdříve.

4. Co nejdříve po odletu informuje provozující letecký dopravce řídicí orgán letiště v místě určení, pokud se nachází na území členského státu, na které se vztahuje Smlouva, o počtu osob se zdravotním postižením a osob s omezenou schopností pohybu a orientace na palubě letadla, které potřebují pomoc uvedenou v příloze I, a o povaze této pomoci.

Článek 7

Právo na pomoc na letištích

1. Když se osoba se zdravotním postižením nebo osoba s omezenou schopností pohybu a orientace dostaví na letiště za účelem odletu, je řídicí orgán letiště odpovědný za zajištění pomoci uvedené v příloze I tak, aby se tato osoba byla schopna zúčastnit letu, na který má rezervaci, pokud byla dotýcnému leteckému dopravci, jeho zástupci nebo provozovateli souborných služeb pro cesty, pobyty a zájezdy oznámena zvláštní potřeba pomoci pro tuto osobu alespoň 48 hodin před

zveřejněným časem odletu. Toto oznámení se týká i zpátečního letu, jestliže let tam i zpět byl sjednán u téhož leteckého dopravce.

2. Žádost o využití pomoci asistenčního psa musí být akceptována za předpokladu, že leteckému dopravci, jeho zástupci nebo provozovateli souborných služeb pro cesty, pobyty a zájezdy je tato skutečnost oznámena v souladu s vnitrostátními pravidly pro přepravu asistenčních psů na palubě letadel, jestliže taková pravidla existují.

3. Pokud nebylo učiněno oznámení podle odstavce 1, vyvine řídicí orgán letiště veškeré rozumné úsilí o zajištění pomoci uvedené v příloze I tak, aby se dotýcná osoba byla schopna zúčastnit letu, na který má rezervaci.

4. Ustanovení odstavce 1 se použije:

- a) pokud se tato osoba dostaví k odbavení:
 - i) v čase, který je předem a písemně (rovněž elektronickými prostředky) stanoven leteckým dopravcem, jeho zástupcem nebo provozovatelem souborných služeb pro cesty, pobyty a zájezdy, nebo
 - ii) není-li čas stanoven, nejpozději do hodiny před zveřejněným časem odletu, nebo
- b) pokud se tato osoba dostaví na místo v areálu letiště určené v souladu s článkem 5:
 - i) v čase, který je předem a písemně (rovněž elektronickými prostředky) stanoven leteckým dopravcem, jeho zástupcem nebo provozovatelem souborných služeb pro cesty, pobyty a zájezdy, nebo
 - ii) není-li čas stanoven, nejpozději do dvou hodin před zveřejněným časem odletu.

5. Pokud osoba se zdravotním postižením nebo osoba s omezenou schopností pohybu a orientace užívá tranzitních služeb letiště, na něž se vztahuje toto nařízení, nebo je převedena leteckým dopravcem nebo provozovatelem souborných služeb pro cesty, pobyty a zájezdy z letu, na který má rezervaci, na jiný let, je řídicí orgán letiště odpovědný za zajištění pomoci uvedené v příloze I tak, aby se tato osoba byla schopna zúčastnit letu, na který má rezervaci.

6. Při přiletu osoby se zdravotním postižením nebo osoby s omezenou schopností pohybu a orientace na letiště, na které se vztahuje toto nařízení, je řídicí orgán letiště odpovědný za zajištění pomoci uvedené v příloze I tak, aby se tato osoba byla schopna dopravit do místa odjezdu z letiště uvedeného v článku 5.

7. Poskytovaná pomoc musí co možná nejvíce odpovídat zvláštním potřebám jednotlivých cestujících.

Článek 8

Odpovědnost za pomoc na letištích

1. Řídicí orgán letiště odpovídá za to, že pomoc uvedená v příloze I je poskytována osobám se zdravotním postižením a osobám s omezenou schopností pohybu a orientace bez dalších poplatků.

2. Tuto pomoc může poskytnout řídicí orgán letiště sám. Jinak může řídicí orgán – při zachování své odpovědnosti a vždy s výhradou dodržení norem kvality uvedených v čl. 9 odst. 1 – uzavřít smlouvu o poskytování pomoci s jednou nebo několika jinými stranami. Řídicí orgán může uzavřít takovou smlouvu nebo smlouvy ze své vlastní iniciativy nebo na požádání, a to i ze strany leteckého dopravce, ve spolupráci s uživateli letiště, prostřednictvím výboru uživatelů letiště, je-li ustaven, přičemž se zohlední stávající služby na dotyčném letišti. V případě odmítnutí takové žádosti je řídicí orgán písemně zdůvodní.

3. Řídicí orgán letiště může pro účely financování této pomoci nediskriminačním způsobem vybírat zvláštní poplatek od uživatelů letiště.

4. Tento zvláštní poplatek musí být přiměřený, odvozený od nákladů, transparentní a stanovený řídicím orgánem letiště ve spolupráci s uživateli letiště, a to prostřednictvím výboru uživatelů letiště, je-li ustaven, nebo jiného vhodného subjektu. Poplatek se rozdělí mezi uživatele letiště v poměru k celkovému počtu všech cestujících, které každý přepraví na letiště a z něj.

5. V souladu se současnými obchodními zvyklostmi oddělí řídicí orgán letiště ve svém účetnictví činnosti související s pomocí poskytovanou osobám se zdravotním postižením a osobám s omezenou schopností pohybu a orientace od ostatních činností.

6. Řídicí orgán letiště zpřístupní uživatelům letiště, a to prostřednictvím výboru uživatelů letiště, je-li ustaven, nebo jiného vhodného subjektu, jakož i subjektu nebo subjektům odpovědným za prosazování uvedeným v článku 14 ověřený roční přehled přijatých poplatků a vynaložených výdajů v souvislosti s pomocí poskytovanou osobám se zdravotním postižením a osobám s omezenou schopností pohybu a orientace.

Článek 9

Normy kvality pro pomoc

1. S výjimkou letišť, jejichž roční objem provozu je nižší než 150 000 cestujících obchodní letecké dopravy, stanoví řídicí orgán ve spolupráci s uživateli letiště, a to prostřednictvím výboru uživatelů letiště, je-li ustaven, a s organizacemi zastupujícími osoby se zdravotním postižením a osoby s omezenou schopností pohybu a orientace normy kvality pro pomoc uvedenou v příloze I a určí potřebné prostředky pro jejich splnění.

2. Při stanovování těchto norem se plně zohlední mezinárodně uznávané politiky a kodexy chování týkající se usnadnění

dopravy osob se zdravotním postižením nebo osob s omezenou schopností pohybu a orientace, zejména Kodex správného chování při pozemním odbavování osob s omezenou schopností pohybu a orientace ECAC.

3. Řídicí orgán letiště své normy kvality zveřejní.

4. Letecký dopravce a řídicí orgán letiště se mohou dohodnout, že pro cestující, které letecký dopravce přepravuje na letiště a z něj, poskytne řídicí orgán letiště pomoc na vyšší úrovni, než stanoví normy uvedené v odstavci 1, nebo poskytne ke službám uvedeným v příloze I doplňkové služby.

5. Pro účely financování některého z těchto opatření může řídicí orgán vybírat od leteckého dopravce doplňkový poplatek k poplatku uvedenému v čl. 8 odst. 3, který musí být transparentní, odvozený od nákladů a stanovený po poradě s dotyčným leteckým dopravcem.

Článek 10

Pomoc leteckých dopravců

Letecký dopravce poskytne osobě se zdravotním postižením nebo osobě s omezenou schopností pohybu a orientace při odletu, příletu nebo při tranzitu na letišti, na které se vztahuje toto nařízení, pomoc uvedenou v příloze II bez dalších poplatků, pokud tato osoba splňuje podmínky stanovené v čl. 7 odst. 1, 2 a 4.

Článek 11

Odborná příprava

Letečtí dopravci a řídicí orgány letiště:

- a) zajistí, aby všichni jejich zaměstnanci a zaměstnanci subdodavatele, kteří poskytují přímou pomoc osobám se zdravotním postižením a osobám s omezenou schopností pohybu a orientace, měli znalosti o tom, jak vyhovět potřebám osob s různými zdravotními postiženími nebo se zhoršenou schopností pohybu a orientace;
- b) poskytnou školení o rovnoprávnosti zdravotně postižených a o problematice zdravotního postižení veškerému personálu, který pracuje na letišti a přichází do přímého styku s cestující veřejností;
- c) zajistí, aby všichni noví zaměstnanci prošli školením o problematice zdravotního postižení a aby byl personál podle potřeby doškolen.

Článek 12

Náhrada škody za ztrátu nebo poškození invalidního vozíku, jiného vybavení pro mobilitu nebo pomocného vybavení

V případě, že během manipulace na letišti nebo během přepravy na palubě letadla dojde ke ztrátě nebo poškození invalidních

vozíků nebo jiného vybavení pro mobilitu nebo pomocného vybavení, náleží cestujícím, jemuž vybavení patří, náhrada škody podle předpisů mezinárodního práva, práva Společenství a vnitrostátního práva.

Článek 13

Zákaz vyloučení odpovědnosti

Povinnosti vůči osobám se zdravotním postižením a osobám s omezenou schopností pohybu a orientace vyplývající z tohoto nařízení nelze omezit ani vyloučit.

Článek 14

Subjekt odpovědný za prosazování a jeho úkoly

1. Každý členský stát určí subjekt nebo subjekty odpovědné za prosazování tohoto nařízení, pokud jde o odlety z letišť a přílety na letiště, která se nacházejí na jeho území. Tento subjekt nebo subjekty případně přijmou opatření potřebná k zabezpečení dodržování práv osob se zdravotním postižením a osob s omezenou schopností pohybu a orientace, včetně souladu s normami kvality uvedenými v čl. 9 odst. 1. Členské státy informují Komisi o subjektu nebo subjektech, které určily.

2. Členské státy případně stanoví, že subjekt nebo subjekty odpovědné za prosazování a určené podle odstavce 1 rovněž zajišťují náležité provádění článku 8, včetně ustanovení o poplatcích s cílem zabránit nekalé hospodářské soutěži. K tomuto účelu mohou určit i jiný subjekt.

Článek 15

Stížnosti

1. Osoba se zdravotním postižením nebo osoba s omezenou schopností pohybu a orientace, která má za to, že toto nařízení bylo porušeno, může na tuto skutečnost upozornit řídicí orgán letiště nebo případně dotyčného leteckého dopravce.

2. Pokud osoba se zdravotním postižením nebo osoba s omezenou schopností pohybu a orientace nemůže dosáhnout

tímto způsobem nápravy, může podat stížnosti v souvislosti s údajným porušením tohoto nařízení subjektu nebo subjektům určeným podle čl. 14 odst. 1 nebo jakémukoli jinému příslušnému orgánu určenému členským státem.

3. Subjekt v jednom členském státu, který obdrží stížnost ve věci spadající do působnosti určeného subjektu jiného členského státu, postoupí stížnost subjektu tohoto jiného členského státu.

4. Členské státy přijmou opatření k informování osob se zdravotním postižením a osob s omezenou schopností pohybu a orientace o jejich právech podle tohoto nařízení a o možnosti podat stížnost tomuto určenému subjektu nebo subjektům.

Článek 16

Sankce

Členské státy stanoví pravidla pro sankce za porušení tohoto nařízení a přijmou veškerá opatření nezbytná k zabezpečení jejich provádění. Stanovené sankce musí být účinné, přiměřené a odrazující. Členské státy oznámí tato ustanovení Komisi a neprodleně ji informují o všech následných změnách.

Článek 17

Zpráva

Do 1. ledna 2010 Komise předloží Evropskému parlamentu a Radě zprávu o uplatňování a výsledcích tohoto nařízení. Ke zprávě se v případě potřeby připojí návrhy právních předpisů, kterými se ustanovení tohoto nařízení podrobně provádí nebo revidují.

Článek 18

Vstup v platnost

Toto nařízení vstupuje v platnost dvacátým dnem po vyhlášení v *Úředním věstníku Evropské unie*.

Použije se s účinkem od 26. července 2008, s výjimkou článků 3 a 4, které se použijí s účinkem od 26. července 2007.

Toto nařízení je závazné v celém rozsahu a přímo použitelné ve všech členských státech.

Ve Štrasburku dne 5. července 2006.

Za Evropský parlament
předseda
J. BORRELL FONTELLES

Za Radu
předsedkyně
P. LEHTOMÄKI

PŘÍLOHA I

Druhy pomoci spadající do působnosti řídicích orgánů letišť

Druhy pomoci a úpravy nutné k tomu, aby se osobám se zdravotním postižením a osobám s omezenou schopností pohybu a orientace umožnilo:

- sdělit svůj příjezd na letiště a žádost o pomoc na určených místech uvnitř budov terminálů a mimo ně podle článku 5,
- přesunout se z určeného místa k přepážce pro odbavení,
- projít odbavením, včetně zavazadel,
- přesunout se od přepážky pro odbavení do letadla, po absolvování pasové, celní a bezpečnostní kontroly,
- nastoupit na palubu letadla pomocí výtahu, invalidních vozíků nebo jiné nutné pomoci, podle toho, co je vhodnější,
- přesunout se od dveří letadla na své sedadlo,
- uložit a opět převzít zavazadlo na palubě letadla,
- přesunout se ze svého sedadla ke dveřím letadla,
- vystoupit z letadla pomocí výtahu, invalidních vozíků nebo jiné nutné pomoci, podle toho, co je vhodnější,
- přesunout se z letadla do haly pro výdej zavazadel a převzít zavazadlo, po absolvování pasové a celní kontroly,
- přesunout se z haly pro výdej zavazadel na určené místo,
- stihnout letecký přípoj v případě tranzitu, podle potřeby s pomocí v neveřejné i veřejně přístupné zóně letiště, uvnitř budov terminálů a mezi nimi,
- přemístit se v případě potřeby na toalety.

Využívá-li osoba se zdravotním postižením nebo osoba s omezenou schopností pohybu a orientace doprovodu jiné osoby, musí být této osobě na požádání umožněno poskytovat nezbytnou pomoc v prostoru letiště, při nastupování do letadla a při vystupování z něj.

Pozemní odbavení veškerého nezbytného vybavení pro mobilitu, včetně zařízení, jako jsou elektrické invalidní vozíky, s výhradou oznámení 48 hodin předem a možných omezení, pokud jde o místo na palubě letadla, a s výhradou použití příslušných právních předpisů o nebezpečném zboží.

Dočasná náhrada za zničené nebo ztracené vybavení pro mobilitu, přičemž se jako náhrada nemusí použít stejné vybavení.

Případné pozemní odbavení asistenčních psů pro doprovod.

Sdělení informací potřebných pro let přístupnými formami.

PŘÍLOHA II

Pomoc poskytovaná leteckými dopravci

Přeprava asistenčních psů na palubě v závislosti na vnitrostátních předpisech.

Kromě lékařského vybavení přeprava až dvou kusů vybavení pro mobilitu na jednu osobu se zdravotním postižením nebo osobu s omezenou schopností pohybu a orientace, včetně elektrických invalidních vozíků, s výhradou oznámení 48 hodin předem a možných omezení, pokud jde o místo na palubě letadla, a s výhradou použití příslušných právních předpisů o nebezpečném zboží.

Sdělení základních informací týkajících se letu přístupnými formami.

Přiměřená snaha o úpravu sedadel na žádost podle potřeb osob se zdravotním postižením nebo osob s omezenou schopností pohybu a orientace a s přihlédnutím k bezpečnostním požadavkům a dostupnosti.

V případě potřeby pomoc při přemístění na toalety.

Využívá-li osoba se zdravotním postižením nebo osoba s omezenou schopností pohybu a orientace doprovod jině osoby, vyvine letecký dopravce přiměřené úsilí, aby tato osoba dostala místo vedle osoby se zdravotním postižením nebo osoby s omezenou schopností pohybu a orientace.
